

به نام خدا

روانشناسی تربیتی در کلاس درس از نظریه تا عمل

مولفان :

پریسا کربلایی حسنی - سارا همتی

پریا سلطانه‌لی - پریسا ویسمه

بهاره طهمورسی کرهرودی - محسن اوجاری

مرکز جامع سنجش، آموزش و توانبخشی و مداخله بهنگام رشدی - تربیتی
شماره سه ناحیه یک آموزش و پرورش اراک

انتشارات ارسطو

(سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۲)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

chaponashr.ir

عنوان و نام پدید آور: روانشناسی تربیتی در کلاس درس از نظریه تا عمل / مولفان پریسا کربلایی حسنی...
[و دیگران].

مشخصات نشر: انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۲.

مشخصات ظاهری: ۳۵۵ص: مصور(رنگی)، جدول، نمودار.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۳۹-۶۷۹-۳

وضعیت فهرست نویسی: فیپا

یادداشت: مولفان پریسا کربلایی حسنی، سارا همتی، پریا سلطانعلی، پریسا ویسمه، بهاره طهمورسی کرهرودی،
محسن اوچاری.

یادداشت: کتابنامه.

Educational psychology
Behaviorism (Psychology)
Learning, Psychology of
Cognitive learning theory

موضوع: روان شناسی تربیتی

رفتار گرایی

روان شناسی یادگیری

نظریه یادگیری شناختی

شناسه افزوده: کربلایی حسنی، پریسا، ۱۳۷۳-

رده بندی کنگره: LB۱۰۵۱

رده بندی دیویی: ۳۷۰/۱۵

شماره کتابشناسی ملی: ۹۵۶۲۲۱۹

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیپا

نام کتاب: روانشناسی تربیتی در کلاس درس از نظریه تا عمل
مولفان: پریسا کربلایی حسنی - سارا همتی - پریا سلطانعلی - پریسا ویسمه

بهاره طهمورسی کرهرودی - محسن اوچاری

ناشر: انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)

صفحه آرایی، تنظیم و طرح جلد: پروانه مهاجر

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۲

چاپ: زبرجد

قیمت: ۳۲۰۰۰۰ تومان

فروش نسخه الکترونیکی - کتاب رسان:

<https://chaponashr.ir/ketabresan>

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۳۹-۶۷۹-۳

تلفن مرکز بخش: ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵

www.chaponashr.ir

انتشارات ارسطو

فهرست مطالب

۱۶	بخش اول: یادگیری و رفتارگرایی
۱۷	فصل ۱ نظریه‌های یادگیری
۱۸	طبقه بندی نظریه‌های یادگیری
۱۹	تعریف یادگیری
۲۱	مرور فصل
۲۵	فصل ۲ رفتارگرایی و تدریس
۲۵	رفتارگرایی
۲۷	یادگیری در دیدگاه رفتارگرایی
۲۷	معلمان و فراگیران رفتارگرا
۲۸	اصول اولیه معلمان رفتارگرا در تدریس
۲۸	تدریس رفتارگرا
۳۰	ارزشیابی با رویکرد رفتارگرایی
۳۱	ویژگیها و نقاط قوت رفتارگرایی
۳۱	نقاط ضعف رفتارگرایی
۳۴	مرور فصل
۳۷	فصل ۳ یادگیری به روش شرطی سازی کلاسیک
۳۷	شرطی سازی کلاسیک
۳۸	مجاورت
۳۹	اصطلاح شناسی نظریه پاؤلف
۴۱	پاؤلف و مراحل شرطی سازی کلاسیک
۴۱	کاربرد شرطی سازی کلاسیک در آموزش
۴۵	خاموشی
	تعمیم ۴۶
	تمیز ۴۶
۴۷	شرطی شدن در سطح بالاتر

۴۸	ارزیابی انتقادی.....
۴۸	کاربرد نظریه شرطی سازی کلاسیک در یادگیری مهارت‌های حرکتی.....
۴۹	مرور فصل.....
۵۱	فصل ۴ یادگیری به روش آزمایش و خطا.....
۵۱	یادگیری به روش آزمایش و خطا.....
۵۲	بهره‌گیری از روش آزمایش و خطا برای یادگیری.....
۵۲	قانون آمادگی.....
۵۳	قانون تمرین.....
۵۴	قانون اثر.....
۵۵	پاسخ چندگانه.....
	نگرش ۵۵
۵۶	غلبه عناصر.....
۵۷	پاسخ از راه قیاس.....
۵۸	تعلق پذیری.....
۵۹	کاربرد مفاهیم ثن‌دایک در یادگیری مهارت‌های حرکتی.....
۵۹	مرور فصل.....
۶۴	فصل ۵ یادگیری به روش شرطی سازی کنشگر.....
۶۴	شرطی سازی کنشگر.....
۶۶	رفتار پاسخگر.....
۶۶	رفتار کنشگر.....
۶۷	مقایسه شرطی سازی کلاسیک با شرطی سازی کنشگر.....
۶۹	مقایسه روش آزمایش و خطا با روش شکلدهی.....
۷۰	شرطی سازی تعمیم محرک.....
۷۰	شرطی سازی تمییز محرک.....
۷۱	خاموشی در شرطی سازی کنشگر.....
۷۱	بازگشت خودبه خودی.....
۷۱	خاموشی رفتار.....

۷۲	تعمیم در رفتار.....
۷۳	تمیز در رفتار.....
۷۴	تقویت‌کننده‌ها و انواع.....
۷۶	برنامه‌های تقویت در شرطی سازی کنشگر.....
	تنبیه ۷۷
۷۸	خودگردانی رفتار.....
۷۹	کاربرد نظریه اسکینر در آموزش و پرورش.....
۸۳	تنبیه و پیامدهای آن.....
۸۴	کاربرد نظریه اسکینر در یادگیری مهارت‌های حرکتی.....
۸۵	مرور فصل.....
۸۷	فصل ۶ رفتارگرایان و انگیزه.....
	انگیزه ۸۷
۸۸	انواع انگیزه.....
۸۸	انگیزه درونی در مقابل انگیزه بیرونی.....
۸۸	زمان استفاده از انگیزه بیرونی.....
۸۹	نقش انگیزه در ورزش.....
۸۹	رفتارگرایان و انگیزه.....
	تقویت ۸۹
۸۹	انواع تقویت.....
۹۰	تفاوت تقویت مثبت با تقویت منفی.....
۹۱	تقویت کننده.....
۹۲	انواع تقویت کننده.....
	تشویق ۹۲
۹۲	اصول تشویق از دیدگاه رفتارگرایان.....
۹۳	اصل پریماک.....
۹۳	تفاوت تشویق با تقویت مثبت.....
	تنبیه ۹۴

۹۴	عوارض و پیامدهای تنبیه.....
۹۵	تفاوت تقویت منفی با تنبیه.....
۹۷	مرور فصل.....
۱۰۲	بخش دوم: شناخت گرای.....
۱۰۳	فصل ۷ شناخت گرای و تدریس.....
۱۰۳	شناخت گرای.....
۱۰۴	معلمان و فراگیران شناخت گرا.....
۱۰۶	ویژگیها و نقاط قوت شناختگرایی.....
۱۰۷	نقاط ضعف شناخت گرای.....
۱۰۷	مرور فصل.....
۱۰۹	فصل ۸ یادگیری خودتنظیم.....
۱۰۹	یادگیری خودتنظیم.....
۱۱۰	منابع خودتنظیمی در یادگیری.....
۱۱۲	اهمیت خودتنظیمی یا خودکنترلی.....
۱۱۳	انواع مدل‌های خودتنظیمی.....
۱۱۹	خودتنظیمی در یادگیری.....
۱۲۱	چهارچوب مفهومی خودتنظیمی.....
۱۲۳	ارتباط خودتنظیمی با سایر فرایندهای شناختی و فراشناختی.....
۱۲۴	تعریف راهبردهای شناختی.....
۱۲۵	انواع راهبردهای شناختی یادگیری.....
۱۳۰	آموزش راهبردهای شناختی و نظریه پردازش اطلاعات.....
۱۳۱	تعریف فراشناخت.....
۱۳۶	مزایای فراشناخت.....
۱۳۷	مؤلفه‌های فراشناخت.....
۱۳۸	تقسیمبندی فراشناخت.....
۱۴۱	عوامل به وجود آورنده فراشناخت.....
۱۴۱	راهبردهای فراشناختی.....

۱۴۲	روشهای آموزش راهبردهای فراشناختی.....
۱۴۳	راهبردهای روش تدریس متقابل.....
۱۴۴	روشهای افزایش دانش فراشناختی در محیط کلاس.....
۱۴۶	نظریه‌های خودتنظیمی.....
۱۵۲	راهبردهایی برای اعتلای خودتنظیمی.....
۱۵۳	منابع خودتنظیمی در یادگیری.....
۱۵۴	رشد خودتنظیمی.....
۱۵۵	خودتنظیمی و پیشرفت.....
۱۵۶	نقش معلمان در خودتنظیمی دانش آموزان.....
۱۵۹	مرور فصل.....
۱۶۷	فصل ۹ یادگیری مشاهدهای.....
۱۶۷	یادگیری مشاهدهای.....
۱۶۷	چهار مؤلفه یادگیری مشاهدهای.....
۱۷۲	یادگیری مشاهدهای و کاربرد آن در آموزش.....
۱۷۴	عوامل مؤثر در یادگیری مشاهدهای.....
۱۷۶	یادگیری مشاهدهای چگونه اتفاق می‌افتد؟.....
۱۷۷	کاربرد نظریهٔ بندورا در یادگیری مهارت‌های حرکتی.....
۱۷۹	نظریه‌های حمایت کننده از یادگیری مشاهدهای.....
۱۸۱	نظریه خودکارآمدی در یادگیری مشاهدهای.....
۱۸۶	نظریه خودتنظیمی زیمرمن.....
۱۸۷	نظریه شناختی اجتماعی خودتنظیمی.....
۱۹۰	مرحله بندی فرایندهای خودتنظیمی.....
۱۹۲	رشد مهارت خودتنظیمی.....
۱۹۴	یادگیری مشاهدهای و آموزش در یادگیری حرکتی.....
۱۹۷	مرور فصل.....
۲۰۳	فصل ۱۰ یادگیری شناختی - اجتماعی.....
۲۰۳	یادگیری شناختی - اجتماعی.....

۲۰۴	نظریه شناختی - اجتماعی و کاربردهای آن در آموزش و یادگیری
۲۰۶	تأثیر متقابل محیط، شخص و رفتار در یادگیری شناختی - اجتماعی
۲۰۸	یادگیری مشاهده‌ای
۲۰۸	تفاوت یادگیری مشاهده‌ای بندورا با تقلید
۲۰۹	الگوبرداری یا سرمشق‌گیری در یادگیری شناختی - اجتماعی
۲۰۹	تقویت جانشینی
۲۰۹	تنبیه جانشینی
۲۱۰	مرور فصل
۲۱۴	فصل ۱۱ یادگیری معنی‌دار کلامی
۲۱۴	یادگیری معنی‌دار کلامی و یادگیری غیرمعنی‌دار
۲۱۵	تفاوت یادگیری معنی‌دار با یادگیری غیر معنی‌دار
۲۱۶	ساخت شناختی
۲۱۷	پیش‌سازمان دهنده
۲۱۷	فراموشی
۲۱۸	آمادگی
۲۱۸	کاربرد نظریه آزوبل در یادگیری مهارت‌های حرکتی
۲۱۸	مرور فصل
۲۲۳	فصل ۱۲ یادگیری اکتشافی
۲۲۳	یادگیری در دیدگاه برونر
۲۲۶	یادگیری برونر بر پایه طبقه‌بندی و نظام رمز
۲۲۷	انگیزش در یادگیری
۲۲۷	تأکید برونر بر یادگیریهای قبلی
۲۲۸	اهمیت چگونه آموختن از دیدگاه برونر
۲۲۸	کاربرد نظریه برونر در یادگیری مهارت‌های حرکتی
۲۲۸	مرور فصل
۲۳۱	فصل ۱۳ نظریه یادگیری گشتالت
۲۳۱	گشتالت

۲۳۲	.....	بینش در رفتار.....
۲۳۳	.....	نظریه میدانی.....
۲۳۴	.....	قوانین سازمان‌دهی ادراک.....
۲۳۵	.....	قانون شباهت.....
۲۳۵	.....	قانون مجاورت.....
۲۳۵	.....	قانون بستن.....
۲۳۶	.....	قانون ادامه خوب یا جهت مشترک.....
۲۳۶	.....	قانون سادگی یا سهولت.....
۲۳۷	.....	اصل شکل و زمینه.....
۲۳۸	.....	کاربرد نظریه گشتالت در آموزش و پرورش.....
۲۴۲	.....	بهره‌گیری از نظریه گشتالت در یادگیری مهارت‌های حرکتی.....
۲۴۴	.....	مرور فصل.....
۲۴۷	.....	فصل ۱۴ نظریه رشد شناختی.....
۲۴۸	.....	تعریف رشد.....
۲۴۹	.....	نظریه رشد شناختی پیاژه.....
۲۵۱	.....	مراحل رشد از دیدگاه پیاژه.....
۲۵۴	.....	زیرمرحله‌های مرحله حسی حرکتی.....
۲۵۶	.....	زیرمرحله‌های مرحله تفکر پیش عملیاتی.....
۲۶۳	.....	چگونگی رشد شناختی.....
۲۶۳	.....	سازمان.....
۲۶۳	.....	طرحواره.....
۲۶۴	.....	جذب و انطباق.....
۲۶۵	.....	کاربرد عملی نظریه پیاژه در آموزش و پرورش.....
۲۷۳	.....	کاربرد نظریه پیاژه در یادگیری مهارت‌های حرکتی.....
۲۷۴	.....	نظریه فرهنگی اجتماعی رشد.....
۲۷۵	.....	کارکردهای نخستین و عالی ذهنی.....
۲۷۶	.....	نظریه ویگوتسکی در زمینه ابزارهای روان‌شناختی.....

۲۷۸	کمک‌های حافظه.....
	گفتار ۲۷۹
۲۸۰	گفتار خودمحوارانه.....
۲۸۲	تفکر و زبان.....
۲۸۳	خودنظم دهی.....
۲۸۳	مطالعات مربوط به اختلاف نظر ویگوتسکی با پیازه در مورد گفتار خودمحوارانه.....
۲۸۵	خودگردانی کلامی و رشد شخصیت.....
	وجدان ۲۸۵
۲۸۵	قدرت اراده.....
۲۸۶	گفتار درونی.....
۲۸۷	آموزش مدرسه‌ای.....
۲۸۸	مفاهیم علمی.....
۲۹۲	کاربرد نظریه فرهنگی - اجتماعی ویگوتسکی در آموزش و پرورش.....
۲۹۵	سازنده‌گرایی.....
۲۹۹	مرور فصل.....
۳۰۳	فصل ۱۵ شناخت گرایان و انگیزه.....
۳۰۳	انگیزه درونی در مقابل انگیزه بیرونی.....
۳۰۴	نظریه‌های انگیزشی.....
۳۰۴	نظریه انگیزه پیشرفت در مقابل انگیزه اجتناب از شکست.....
۳۰۴	ویژگی افراد برخوردار از انگیزه پیشرفت.....
۳۰۴	ویژگی افراد برخوردار از انگیزه اجتناب از شکست.....
۳۰۴	نظریه استناد.....
۳۰۵	اسنادهای واقع‌بینانه.....
۳۰۷	نظریه هدف پیشرفت.....
۳۰۷	خودگرایی.....
۳۰۷	وظیفه‌گرایی.....
۳۰۸	نظریه خودتعیینگری.....

۳۱۱	کاربرد نظریه خودتعیینگری در آموزش: ارضای نیازهای بنیادی دانش آموزان.....
۳۱۳	نظریه محتوای هدف.....
۳۱۶	ساختار انگیزشی.....
۳۲۴	نظریه ارزش - انتظار.....
۳۲۴	عوامل مؤثر بر انگیزه درونی.....
۳۳۱	مرور فصل.....
۳۴۰	بخش سوم: انسان گرایی.....
۳۴۱	فصل ۱۶ انسان گرایی و تدریس.....
۳۴۱	انسان گرایی.....
۳۴۲	انسان گرایان و یادگیری مشارکتی (یادگیری تعاملی).....
۳۴۲	پذیرش تغییرات.....
۳۴۳	معلمان و فراگیران انسان گرا.....
۳۴۳	ویژگیها و نقاط قوت انسان گرایی.....
۳۴۴	نقاط ضعف نظریه‌های انسان گرایی.....
۳۴۴	مرور فصل.....
۳۴۷	فصل ۱۷ انسان گرایان و انگیزه.....
۳۴۸	نیازهای اساسی.....
۳۴۸	نیازهای فیزیولوژیکی.....
۳۴۸	نیاز به ایمنی.....
۳۴۹	نیاز اجتماعی.....
۳۵۰	نیاز به احترام.....
۳۵۰	فرا نیازها.....
۳۵۲	ویژگی افراد خودشکوفای دیدگاه مازلو.....
۳۵۲	پیوند بیوریتیم زیستی با هرم مازلو.....
۳۵۲	مرور فصل.....

مقدمه

این کتاب در سه بخش تنظیم شده که به نظریه‌های مختلف یادگیری مانند رفتارگرایی، شناخت گرایی و انسان گرایی می‌پردازند. اگر به دنبال روش آموزشی و یادگیری برای امر تدریس هستید، می‌توانید هر کدام از این نظریه‌ها را به عنوان یک روش آموزشی (روش آموزش رفتارگرایان، روش آموزش شناخت گرایان و روش آموزش انسان‌گرایان) ببینید و با مطالعه هر کدام از این نظریه‌ها، گزینه مناسب جهت تدریس خود را برگزینید.

بخش اول کتاب مربوط به نظریه‌های رفتارگرایی است. این بخش شامل شش فصل به شرح زیر است:

فصل اول، به طبقه‌بندی نظریه‌های یادگیری و تعریف یادگیری می‌پردازد. فصل دوم، به ویژگی‌های معلمان و شاگردان رفتارگرا و بررسی نقاط قوت و ضعف این روش آموزشی توجه دارد. فصل سوم در مورد روش آموزش و یادگیری مورد نظر پاؤلف، یعنی شرطی‌سازی کلاسیک بحث می‌کند. فصل چهارم به اجمال به روش آموزش و یادگیری ثرندایک پرداخته شده است. فصل پنجم، به روش یادگیری اسکینر و یا همان یادگیری به شیوه شرطی‌سازی توجه دارد. فصل ششم، به نقش و اهمیت انگیزه از نگاه رفتارگرایان می‌پردازد.

بخش دوم کتاب در ارتباط با اندیشه شناخت گرایان و روش‌های تدریس و یادگیری مورد تأکید آنها بحث می‌کند. فصل هفتم، به تبیین مفهوم شناخت، ویژگی‌های معلمان و شاگردان شناخت‌گرا و همچنین نقاط ضعف و قوت آن پرداخته می‌شود. فصل هشتم، به یادگیری خودتنظیم و راهبردهای آن می‌پردازد. فصل نهم، به نقش یادگیری از طریق مشاهده توجه دارد. فصل ۱۰، در این فصل در مورد روش‌های یادگیری شناختی اجتماعی بحث می‌شود. فصل ۱۱، یکی از روش‌های یادگیری از منظر شناخت گرایان، یادگیری معنی‌دار کلامی است که در این فصل راجع به آن بحث می‌شود. فصل ۱۲، یادگیری اکتشافی نیز روشی دیگر برای آموزش از نظر شناخت گرایان است که این فصل اطلاعاتی پیرامون آن در اختیار می‌گذارد. فصل ۱۳، در این فصل، چگونگی یادگیری به

طریق گشتالت به تفصیل پرداخته می‌شود. فصل ۱۴، به نظریه رشد شناختی پیاژه می‌پردازد. فصل ۱۵، به نقش و اهمیت انگیزه از دید شناخت گرایان پرداخته می‌شود. بخش سوم کتاب نظریه‌های انسان‌گرایی گنجانده شده است. فصل ۱۶، به توضیح و تبیین مفاهیم بنیادی در نظریه‌های انسان‌گرایی می‌پردازد. فصل ۱۷، این فصل به نقش و اهمیت انگیزه از دیدگاه انسان‌گرایان توجه دارد.

رفتارگرایی

